

(คอลัมน์คดีปกครอง หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันเสาร์ที่ 9 กรกฎาคม 2554)

คืนเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษา...ให้ผมด้วยครับ !

กรณีพิพาทที่นำมาฝากวันนี้ น่าจะฉูดฉาดและช่วยคลายความสงสัยให้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุตรหลานได้บ้าง เพราะคดีนี้ผู้ฟ้องคดี (บิดาของเด็กนักเรียน) ได้จ่ายเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่โรงเรียนที่บุตรเข้าเป็นนักเรียนโดยไม่สมัครใจ เพื่อแลกกับใบประเมินแสดงผลการเรียนรู้ของบุตร และต่อมาได้ขอให้โรงเรียนคืนเงินดังกล่าว

เรื่องนี้ ! ท้ายที่สุดแล้วผู้ฟ้องคดีจะได้เงินคืนหรือไม่ มาติดตามกันครับ...

ข้อเท็จจริงคือ เด็กชาย คูกิ เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) ได้รับหนังสือแจ้งจากโรงเรียนให้ไปติดต่อชำระเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุตร ประจำปีการศึกษา 2548 พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลการค้างชำระค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี 2546 และ 2547 ด้วย โดยในเบื้องต้นผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบิดาของเด็กชายคูกิ ไม่ยอมชำระเงินดังกล่าว แต่ครั้นเมื่อบุตรของผู้ฟ้องคดีจบการศึกษา ผู้ฟ้องคดีและบุตรได้ไปติดต่อขอรับใบประเมินแสดงผลการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 (ใบ ปพ.1) ที่แผนกทะเบียน แต่นายทะเบียนปฏิเสธโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ชำระเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุตรจึงขอให้ผู้ฟ้องคดีไปพบผู้อำนวยการโรงเรียน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3) เพื่อพูดคุยก่อน ผู้ฟ้องคดีได้ไปพบผู้อำนวยการโรงเรียน แต่ไม่ได้พบ จึงได้ยอมชำระเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษารวมทั้งหมดเป็นเงินทั้งสิ้น 10,875 บาทให้แก่โรงเรียน

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ใบ ปพ.1 เป็นหลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ที่บุตรของผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้ประกอบการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย การที่นายทะเบียนปฏิเสธที่จะมอบใบ ปพ.1 แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ชำระเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นพฤติกรรมที่บังคับให้ผู้ฟ้องคดีต้องจ่ายเงินเพื่อแลกกับใบ ปพ.1 อันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการที่บุตรจะต้องได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 12 ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินทั้งหมด

ประเด็นที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยในคดีนี้ก็คือ พฤติการณ์ที่โรงเรียนเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2545 ว่า กรณีจำเป็น สถานศึกษาสามารถรับบริจาคและระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองนักเรียนได้ โดยต้องเป็นไปเพื่อใช้จ่ายในการจัดการศึกษานอกเหนือจากหลักสูตร และบริการอื่นๆ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและมาตรฐานการศึกษาของนักเรียน รวมทั้งต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้ปกครองนักเรียน

และทบวงมหาวิทยาลัยได้มีหนังสือลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2545 แจ้งว่าห้ามมิให้โรงเรียนสาธิตจัดเก็บค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากผู้ปกครองในส่วนที่รัฐได้จัดสรรงบประมาณมาแล้ว กรณีหากมีค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาอย่างอื่นนอกเหนือไปจากที่รัฐได้จัดสรรงบประมาณมาให้ โดยจะให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร หรือสถาบันต่างๆ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่โรงเรียนสาธิต และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ก็ให้สถานมหาวิทยาลัยพิจารณากำหนดได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ออกประกาศเรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยความเห็นชอบของ สภามหาวิทยาลัยโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้อำนวยการโรงเรียน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3) จึงมีอำนาจออกหนังสือเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระ เงินได้

และการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าโรงเรียนมีพฤติการณ์บังคับให้ผู้ฟ้องคดีต้องชำระเงินเพื่อแลกกับใบ ปพ. 1 นั้น เมื่อพิจารณา จากข้อเท็จจริงมีผู้ปกครองนักเรียนรายอื่นที่ได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอรับใบ ปพ.1 โดยยังไม่ต้องชำระเงิน ค่าใช้จ่ายดังกล่าว และโรงเรียนก็มอบใบ ปพ.1 ให้แก่นักเรียนทุกคน จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนมีดุลพินิจที่ จะตัดสินใจชำระเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดียืนยันที่จะไม่ชำระเงิน ผู้อำนวยการ โรงเรียนก็ไม่อาจปฏิเสธการมอบใบ ปพ.1 ให้แก่นักเรียนผู้ฟ้องคดีได้

ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าตนชำระเงินไปด้วยความไม่สมัครใจ แต่เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนมีอำนาจเรียกเก็บเงิน ค่าใช้จ่ายดังกล่าวโดยชอบ อีกทั้งการชำระเงินดังกล่าวก็เกิดจากการตัดสินใจของผู้ฟ้องคดีเอง กรณีจึงยังไม่พอพียงได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดต่อผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้นที่ยกฟ้อง (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.125/2554)

คดีนี้จึงเป็นอุทาหรณ์แก่ผู้ปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างดีครับว่า... การจ่ายหรือไม่จ่ายเงินค่าพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการได้หรือไม่ได้มาซึ่ง ใบ ปพ.1 เพราะที่สุดแล้วโรงเรียนไม่อาจปฏิเสธการมอบใบ ปพ.1 ให้แก่นักเรียน ได้ การจ่ายหรือไม่จ่ายเงินดังกล่าวจึงเป็นอำนาจ ตัดสินใจของผู้ปกครองเองครับ !

นายปกครอง